

מלחמת לבנון השלישית

המטרה – חזבאללה

יוסי קופרווסר

מבוא

ההתעצמות הנמרצת של חזבאללה מאז סיום מלחמת לבנון השנייה, תוך כדי ניצול חולשותיה של החלטת מועצת הביטחון 1701, והסבירות הגוברת של עימות עם איראן הן רק שתיים מהסיבות האפשריות לחידוש הלחימה בין ישראל לחזבאללה, כשברשות הארגון רקטות וטילים רבים ובעלי טווח ארוך אף יותר מזה של הרקטות ששיגר לעבר ישראל במלחמה הקודמת. מכיוון שצה"ל איננו מצטייד – ככל הידוע – באמצעי הגנה פעילה נגד סוג זה של רקטות וטילים, סביר שאם יפרוץ עימות כזה בתקופה הקרובה, לא יהיה אפשר למנוע חלק ניכר מהירי באמצעות סיכול השיגורים, ויהיה צורך באסטרטגיה אחרת כדי למנוע את הירי או לצמצמו מאוד.

לא אחת, ובין השאר גם בימים הראשונים של מלחמת לבנון השנייה ב-2006, עלתה ההצעה לאמץ אסטרטגיה עקיפה, ולפיה במקום לשים דגש על פגיעה ישירה בחזבאללה, שהיגיון הפעולה שלו מושתת על הישרדות המושגת באמצעות חתימה נמוכה עד כדי הסתתרות, היעלמות והיטמעות באוכלוסייה, תמקד ישראל את תקיפותיה בלבנון נגד יעדים המזוהים עם מדינת לבנון. בדרך זו, המצדדים בגישה זו טוענים, יקל על ישראל מאוד לאתר יעדים רלוונטיים, להמחיש ללבנון את המחיר הכרוך בויתור על ריבונותה ואולי אף להמריצה לממשה ולכפות על חזבאללה, באמצעות לחץ מדיני ואולי אף תוך כדי שימוש בכוח, לחדול מירי הרקטות והטילים. ייתכן שאף יהיה בכך כדי להגביר בעיני חזבאללה את חשיבות השיקולים בעד הפסקת הלחימה, מכיוון שזהותו הלבנונית של הארגון והיומרה שלו להיות מגנה של לבנון מחייבים אותו שלא לגרום סבל ונזק ללבנון, והוא איננו רוצה להיות מואשם בכך שהוא פועל בשם אינטרסים זרים באופן המסכן את לבנון ופוגע בה.

תא"ל (מיל') יוסי קופרווסר, לשעבר, ראש חטיבת המחקר, אגף המודיעין, צה"ל

ההתפתחויות האחרונות בלבנון מפיחות רוח גבית במפרשיה של גישה זו. השתלבות חזבאללה בממשלת לבנון, ההתייצבות של הצמרת הלבנונית מאחורי חזבאללה, בעקבות העסקה לשחרור סמיר קונטאר תמורת גופותיהם של החיילים הישראליים, והחלטת ממשלת לבנון כי לחזבאללה יש זכות לפעול לשחרור האדמות הלבנוניות מבטלות לכאורה את ההפרדה שהתקיימה עד לאחרונה בין לבנון ובין חזבאללה וממחישות את אחריותה של ממשלת לבנון למעשיו של הארגון. בעבר ביסס חזבאללה את הטיעון כי הוא צריך להיות מגנה של לבנון, ולו באופן בלתי רשמי, בדיוק בכך שבאמצעות הפקדת האחריות להתמודדות עם ישראל בידיו, לבנון יכולה לחמוק מהסכנות הכרוכות בעימות ישיר בינה ובין ישראל, כשזו האחרונה נהנית בו מיתרונות מובהקים, ולהעתיק את הלחימה לממדים שהיתרון היחסי בהם הוא בידי חזבאללה. עתה, משנהיה הארגון מעין חלק מהמדינה ומהשלטון בה, דבקותה של ישראל באסטרטגיה המאפשרת לארגון להוכיח את טענתו זאת נראית מוצדקת פחות, ומתחזקים הטיעונים בזכות אימוץ אסטרטגיה חדשה.

אף על פי כן, נראה שמשקלם של הטיעונים נגד אימוץ האסטרטגיה של פגיעה בלבנון כיעד עיקרי בעימות עם חזבאללה עדיין רב מאוד, ועולה על משקלם של הטיעונים בעד אימוצה. בה בעת, הגישה שאומצה במלחמה האחרונה ואשר שמה דגש על ניסיון לפגוע בחזבאללה באמצעות ירי מנגד, בעיקר מצד חיל האוויר, גם היא איננה מתאימה, ולפיכך יש לאמץ אסטרטגיה שבמוקדה הגברת מרכיב התמרון הקרקעי, בד בבד עם ירי מנגד ועם פגיעה בתשתיות, ובכללן תשתיות אזרחיות, המשרתות במישרין את פעילות הלחימה של חזבאללה. אסטרטגיית ההסתפקות בתגובה מוגבלת כדי לצמצם את הסיכוי להסלמה ולהכיל את האירועים ראויה גם היא לבחינה.

בבחירת האסטרטגיה המועדפת, מבין אלה האפשריות, יש לתת את הדעת לשיקולים רחבים. בראש ובראשונה נשאלת השאלה מהם היעדים המדיניים והאסטרטגיים של ישראל במקרה של חידוש הלחימה עם חזבאללה ומי מבין האסטרטגיות החלופיות היא בעלת הסיכוי הגבוה ביותר להשגתם. מלבד זה, יש לבחון את ההיבטים הערכיים והמוסריים של האסטרטגיות השונות וכן את

יש לאמץ אסטרטגיה שבמוקדה הגברת מרכיב התמרון הקרקעי, בד בבד עם ירי מנגד ועם פגיעה בתשתיות, ובכללן תשתיות אזרחיות, המשרתות במישרין את פעילות הלחימה של חזבאללה

ההיבטים החוקיים, המדיניים, ההסברתיים, הכלכליים וכמובן הצבאיים שלהן. ברור שלו הייתה אחת האסטרטגיות עולה על כל האחרות בכל תחום לא היה מקום לדיון, אך מכיוון שבדרך כלל לא כך הם פני הדברים, הרי שמתעוררת השאלה

מהו המשקל היחסי של התחומים השונים ובאיזו מידה הפערים בין האסטרטגיות השונות משמעותיים בעיני מקבל ההחלטות.

תרחישי התלקחות ויעדים להשגה

הגדרת היעדים האסטרטגיים של עימות עתידי עם חזבאללה תלויה במידה רבה בהקשר בו יתפתח, מלבד היעד המשותף לכל המקרים, והוא צמצום ככל האפשר של הפגיעה בעורף הישראלי. אם יעמוד העימות בפני עצמו ויהיה תוצאה של התגרות מצד חזבאללה על רקע של מתיחות פנים-לבנונית או מעשה נקם על הפגיעה המיוחסת לישראל בעמאד מע'ניה, עשוי היעד הישראלי להיות החלשת חזבאללה וחיזוק הגורמים המתונים בלבנון, תוך כדי פגיעה ביכולתו של הארגון להשתקם, להמשיך לשלוט במרחב של דרום לבנון ולהציג את עצמו כמגנה של לבנון, כמו היעדים האסטרטגיים של ישראל במלחמת לבנון השנייה (גם אם הם לא הוגדרו כך במפורש). יעדים נוספים בהקשר זה יכולים להיות חיזוק הגורמים המתונים במערכת האזורית והעצמת הרתעתה של ישראל, בין השאר כדי לקדם את הסיכויים להשיג הסכם שלום בתנאים נוחים לישראל עם סוריה ולהחליש את כוחם של הגורמים הקיצוניים במערכת הפלסטינית.

אם יהיה העימות עם חזבאללה זירת משנה של התלקחות מול איראן במסגרת ניסיון לבלום את התקדמותה לקראת הצטיידות בנשק גרעיני, סביר להניח שהיעד האסטרטגי של ישראל יהיה לצמצם במידת האפשר את הפגיעה בעורף, והסוגיות האסטרטגיות האחרות יהיו רלוונטיות פחות. אם יתפתח העימות מתוך ניסיון

של חזבאללה לתרום את חלקו כסיוע לפלסטינים בשל פעולה נרחבת של ישראל נגד חמאס ברצועת עזה, ישראל עשויה לא להסתפק בצמצום הפגיעה בעורף ולנסות לפגוע פגיעה משמעותית יותר בארגון כמו בתרחיש הראשון, אם כי בדירוג. כך גם אם תהיה הקיזמה של חזבאללה ניסיון לטרפד אפשרות של הסדר בין ישראל לסוריה.

בכל התרחישים האלה ברור למדי כי פגיעה בתשתיות לבנוניות – אזרחיות או צבאיות – לא תשרת במישור את השגת היעדים הישראליים ואולי אף תפגע בהשגתם,

בהנחה שלבנון, ובפרט הגורמים בקרבה הקשורים למערב ותומכים ברפורמות, לא תתייצב לימין חזבאללה, וככל הנראה אף תמתח ביקורת על מהלכיו. רק בתרחיש שחזבאללה פועל בו בתמיכת ממשלת לבנון כדי לקדם יעדים המוצגים ככלל לבנוניים, יש היגיון ותועלת מובהקים בפגיעה בתשתיות לבנוניות, ככלי של ישראל בשמי לבנון, יש היגיון ותועלת מובהקים בפגיעה בתשתיות לבנוניות, ככלי

רק בתרחיש שחזבאללה פועל בו בתמיכת ממשלת לבנון כדי לקדם יעדים המוצגים ככלל לבנוניים, יש היגיון ותועלת מובהקים בפגיעה בתשתיות לבנוניות, ככלי להשגת היעד הישראלי

להשגת היעד הישראלי, העשוי להיות הרתעת האויב ומניעת יכולתו להשיג את היעדים שהציב לעצמו, תוך כדי פגיעה ביכולתו לשקם את עצמתו הצבאית. הסיכוי להתממשות תרחיש זה נראית כיום נמוכה, אם כי לא בלתי אפשרית.

השיקול המשפטי והמוסרי

לשיקולים הערכיים-מוסריים, הבאים לידי ביטוי גם בדיני המלחמה הבין-לאומיים, המקובלים על ישראל, יש חשיבות מכרעת בקביעת האסטרטגיה ודרכי הפעולה למימושה. הרעיון של פגיעה בתשתיות אזרחיות, לא כחלק ישיר מהפעילות להשגת יעדים צבאיים, אלא ככלי לגביית מחיר מהאויב, הוא בעל בסיס מוסרי ומשפטי רעוע משום שיש בו במובהק ממד של ענישה קולקטיבית. מטבע הדברים, גביית מחיר מגורם שאיננו תומך בגורם שאנו מתעמתים עמו, כדי להניעו לפעולה, היא בעלת בסיס מוסרי ומשפטי רעוע אף יותר, ובנוגע להצעות שמשמעותן פגיעה באוכלוסייה בלתי מעורבת, הרי זהו מעשה שאיננו מתקבל על הדעת מבחינה מוסרית וערכית, לא כל שכן משפטית.

הטענה העיקרית של ישראל – שהדמוקרטיות הליברליות ברחבי העולם שותפות לה – נגד גורמי הטרור, היא כי הערכים אשר הם מנסים לקדם, בניסיונם לשנות את הסדר העולמי, אינם אנושיים, ויש לדחות אותם מכול וכול. ההתמודדות בין ערכים דוגמת הנכונות לפגוע במכוון באזרחים חפים מפשע, ובייחוד כאלה שאינם שותפים לדעתך או לאמונתך, למען קידום רעיון פוליטי, או הצבת הנכונות להקרבה ולסבל כערך עליון לבין הערכים דוגמת זכותו של כל אדם לחיים, לחופש ולחיפוש אחר האושר בעולם הזה עומדת בבסיס המאבק הרעיוני, המלווה את המאבק על הסדר העולמי הפוליטי. לפיכך אימוץ בלי משים של ערכים שהגורמים הקיצוניים דוגלים בהם נותן במשתמע לגיטימציה לדרכי הפעולה שלהם, שומט את הקרקע מתחת לבסיס הרעיוני שמדיניות ישראל מושתתת עליו ומשקף אבדן דרך. ברור שבסוג כזה של עימות ייחנה חזבאללה, שאין לו כל עכבות לפגוע ביעדים אזרחיים ושבפרשותו אלפי רקטות ארוכות טווח, מיתרון משמעותי.

אין ספק שבמישור ההסברתי כך יוצגו הדברים. ישראל תצטייר הן כמי שנואשה מלמצוא פתרון לבעיותיה הביטחוניות בדרכים ההולמות את ערכיה והן כמי

הרעיון של פגיעה בתשתיות אזרחיות, לא כחלק ישיר מהפעילות להשגת יעדים צבאיים, אלא ככלי לגביית מחיר מהאויב, הוא בעל בסיס מוסרי ומשפטי רעוע

שראויה לגינוי על אופן הפעולה שלה. מכיוון שבמלחמה נגד הטרור יש חשיבות עצומה לגיטימציה של דרכי הפעולה – מבית, במערכת הבין-לאומית ובקרב הציבור שהפעילים של הגורמים הקיצוניים באים מתוכו – הרי שפעולה בדרך זו איננה רק פגומה מבחינה מוסרית אלא גם בלתי מועילה בהיבט הלגיטימציה. סביר

שאפילו ארצות הברית תתנגד לתקיפות מסוג זה, כמו שהתנגדה לכך במלחמה האחרונה, והמערכת הבין-לאומית כולה תביע חרדה מהנזקים העלולים להיגרם ללבנון, מההיחלשות הצפויה של גורמים מתונים בקרבה ומהפגיעה בדימוי של המערב כולו, וארצות הברית בפרט, בעולם הערבי. ישראל מקפידה בעניין זה הקפדה היטב. ובכל פעולה ננקטים מאמצים עילאיים כדי להבטיח שהסיכוי לפגיעה בבלתי מעורבים יהיה מזערי, ועד היום לא נגררה ישראל בשום אופן לפעולה שתכליתה ענישה קולקטיבית, לא כל שכן פגיעה מודעת בבלתי מעורבים. בגאווה ובנחישות דחתה ישראל את הניסיונות החוזרים ונשנים להאשימנו בכך, ובשום אופן אסור לנו לעמעם את הבהירות שבה אנו דבקים בערכינו.¹

התומכים בדרך הפעולה המתמקדת בפגיעה בתשתיות הלבנוניות עשויים לטעון כי ערך הזכות לחיים תקף בראש ובראשונה בנוגע לחייהם של האזרחים הישראלים הנחשפים לתקיפות חזבאללה, ומכיוון שאין בנמצא דרך למנוע את הירי באמצעות פגיעה באנשי חזבאללה ובתשתיותיהם, אין מנוס מפנייה לדרך זו, בבחינת הכרח בל יגונה. לו היה המצב באמת כך ייתכן שהייתה נוצרת הצדקה לדרך פעולה זו בתנאים מגבילים, ובלבד שהיה ברור וידוע כי היא אכן תוביל לתוצאה המקווה. בפועל – כמו שנראה להלן – אין כל ודאות שדרך זו תספק את התוצאה ואין זה נכון כי אין דרכים אחרות היכולות לספק תוצאות טובות יותר. אלא מאי? דרכים אלה עלולות להיות כרוכות בסיכון חייהם של חיילי צה"ל, וכמו שראינו בשנים האחרונות, השתבש קמעה ערך הזכות לחיים במקומותינו, והתברר לנו שאיננו מוכנים להעמיד בסכנה אפילו את חיי חיילינו,² אף שתפקידם הוא להגן על חיי האזרחים ועל האינטרסים האחרים של המדינה, דוגמת ריבונותה וביטחונה, גם במחיר העמדת חייהם בסכנה במידת הצורך, ותוך כדי הקפדה שלא להתפשר על ערכי היסוד של המדינה והעם. זו הסיבה המרכזית, למיטב הבנתי, שבגינה נמנעה ישראל מגיוס המילואים בשלבים הראשונים של מלחמת לבנון השנייה ולאחר מכן היססה להפעיל את התכנית המבצעית שבמוקדה מהלך קרקעי. זו גם הסיבה שבגינה העדפנו להסכים להפסקת אש עם חמאס במקום לצאת לפעולה צבאית, וזו הסיבה שבגינה אנו מחפשים מיני רעיונות שמוסריותם מוטלת בספק, דוגמת תקיפת תשתיות בלבנון או הרס יישובים פלסטיניים ברצועה, בתקווה שנוכל להילחם בלי להעמיד את חיילינו בסכנה כלשהיא.

מה התועלת בתקיפת תשתיות?

האם אכן תחולל תקיפת התשתיות הלבנוניות את תגובת השרשרת המיוחלת ותביא להפסקת הירי של חזבאללה? אף על פי שברור כי פגיעה בתשתיות הלבנוניות תכאיב לחזבאללה, תטריד אותו ותקשה עליו לטעון שבפעילותו הוא משרת את לבנון, הרי שהסבירות שהיא תביא להפסקת הירי, למיטב הבנתי,

אינה גבוהה (אגב, גם במלחמת לבנון השנייה היה דיון דומה בציבוריות הלבנונית והערבית, בשל הקרבת הרבים בקרב הלבנונים ועל רקע הפגיעה בגשרים ובתשתיות נוספות בלבנון, ואף שחזבאללה היה מוטרד מהוויכוח וחתר להתנער מהניסיונות להאשימו באחריות לנזקים, הוא לא שינה את מדיניותו).

תפיסת העולם של חזבאללה מושתתת על הנחת היסוד שישראל (וכמוה ארצות הברית) היא התגלמות הרוע ובעצם קיומה היא בבחינת איום מתמיד על לבנון. מכיוון שכך היא גם האחראית לכל צרה שלבנון עלולה לסבול ממנה, ולא חזבאללה. זהו מרכיב מרכזי בצידוק שחזבאללה מציג להמשך קיומו כארגון חמוש. לפיכך תקיפות ישראליות על יעדים בלבנון יוצגו על ידי חזבאללה כהוכחה חותכת לצדקת טיעוניו, ומכאן גם לחשיבות הדבקות בירי. אמנם לא קל כיום לשכנע בכך, אבל לפחות בקרב קהל היעד המידי של נצראללה בעדה השיעית ובמערכת של מתנגדי הרפורמה בלבנון הוא יצליח בכך בקלות יחסית, וקיימת סבירות לא מבוטלת שחזבאללה יצליח להנחיל במקרה כזה ביתר קלות את הזעם כלפי ישראל גם לקבוצות נוספות בציבור הלבנוני וליצור לכידות לבנונית רבה יותר מאחוריו ונגד ישראל "האכזרית". הוא אף יוכל לטעון שישראל מוכיחה במעשיה את טענתו כי הוא ארגון בעל זהות לבנונית וכי למעשה קיימת זהות בינו ובין לבנון.

יתר על כן, הסבל וההקרבה הם סמלים וערכים מרכזיים אצל חזבאללה, ולפיכך אין מבחינתו מניעה להמשיך בהם לאורך זמן, תוך כדי גיוס דעת הקהל הבין-לאומית והערבית להפעלת לחצים על ישראל ותוך כדי רתימתה שוב של איראן להבטיח מימון לשיקום הנזקים שייגרמו בלבנון. מכיוון שהפסקת הירי במשמעות של תבוסה איננה אופציה ריאליסטית מבחינת חזבאללה, לא תהיה לו אפשרות אלא להמשיך בירי כל עוד יוכל לעשות זאת, ובשיטת הפעולה המוצעת הוא יוכל להמשיך בכך כמעט ללא הגבלה תוך כדי גרימת נזקים כבדים יחסית לישראל, ובכלל זה בהיבט הכלכלי. לו יכלו הגורמים המתונים בלבנון לכפות את דעתם על חזבאללה הם היו משכנעים אותו או מכריחים אותו מלכתחילה להימנע מפתיחה במלחמה או אף מונעים את התחמשותו. מידת ההשפעה האמיתית שלהם על חזבאללה ויכולתם להתעמת אתו הומחשו היטב בחדשים האחרונים ואף בעצם השלמתם עם ניסוח החלטה 1701 באופן שאיננו מחייב את ממשלת לבנון לסגור את הגבול עם סוריה בפני הברחות נשק לחזבאללה. אם אז הם לא העזו להתעמת עם חזבאללה, מה הסיכוי שהם יהיו לעשות זאת כעת?

סיכום

הבעיה שחזבאללה מציג בפנינו היא מקרה אחד מני רבים של ארגון המשתמש בטרור ומנצל את חולשותיה של מדינה כושלת (Failing State) כדי לפעול מתחומה. המקרה של לבנון מיוחד במינו משום שחולשת המדינה היא אינהרנטית

ונובעת לא מכך שהשלטון נותן במכוון חסות לארגון הטרור (כמו באפגניסטן תחת שלטון הטאלבאן או ברשות הפלסטינית) אלא ממאפייניה של מערכת היחסים העדינה בין גורמי הכוח, שרובם בעלי זהות עדתית מובהקת. מערכת זו מושתתת זה שנים רבות על הצורך שלא לתת ביטוי לגודלה היחסי של העדה שארגון הטרור מייצג אותה יותר מכל גורם אחר, ועל כך שהארגון נהנה מתמיכה ומסיוע מלאים משני הגורמים החיצוניים, שלהם ההשפעה הרבה ביותר על המתרחש במדינה, סוריה ואיראן. זהו מקרה מיוחד במינו גם משום שבפועל חזבאללה מנהל מדינה בתוך מדינה, כלומר הוא הריבון האמיתי בשטחים המאוכלסים בשיעים, ובשטחים אחרים יש לו השפעה רבה, בשל עניינם של הלבנונים בהמשך קיומה של לבנון כיחידה מדינית אחת. לפיכך כל ניסיון לקדם רעיונות של רפורמה, כלומר חיזוק ריבונות השלטון המרכזי והתנערות מטרור, בלי שיקדם לכך שינוי ביחסי הכוחות בתוך העדה השיעית ובלא שתוגבל באמת היכולת של סוריה ואיראן לקבוע כיצד תפעל לבנון, הוא בעל סיכויי הצלחה מוגבלים ביותר.

בהתמודדות עם טרור מאזורים בלתי נשלטים בתוך מדינות כושלות עומדות מדינות המערב, ובהן ישראל, בפני התלבטות קשה. הפעלת כוח מנגד, ובכלל זה נגד הגורם הריבוני, איננה פותרת את הבעיה. פעולה קרקעית נרחבת עלולה לחייב שהייה ממושכת ויקרה בשטח עוין. הימנעות מפעולה מאפשרת לגורמי הטרור להקריין עצמה ולחזק את יכולותיהם. הפתרון הרצוי, ולפיו גורמים פרגמטיים יממשו את ריבונות המדינה בסיוע מערבי, אך ללא מעורבות ישירה, אינו ניתן למימוש, ולפיכך קורץ למערב הפתרון הנוח, שלמראית עין מתפתח בלבנון ובעזה גם יחד, והוא השתלטות של הגורם הקיצוני על המדינה, והפיכת הבעיה לעימות בין

מדינות – תחום שלשמו בונות מדינות המערב את כוחן הצבאי באורח מסורתי ובו הן נהנות מיתרון יחסי. דא עקא, מסתבר כי גם במקרים אלה גורמי הטרור ממשיכים להפעיל כוח באופן המתאים להם, מתחמקים מלשאת באחריות מדינית ומקפידים לשמור על חתימה צבאית נמוכה ביותר. משום כך אין מנוס בסופו של דבר, בדרך כלל לאחר שהגורם המערבי סופג מהלומה מצלצלת דוגמת הפיגוע במלון פארק או פיגועי 11 בספטמבר, מפעולה קרקעית נרחבת. גם במקרה של חזבאללה המתנו עד פיגוע החטיפה, ומכיוון שנמנענו מפעולה קרקעית נאלצנו להסתפק בהישג חלקי.

אם יהיה סבב נוסף בין ישראל לחזבאללה, ניאליץ לצאת לפעולה קרקעית נרחבת. פעולה כזו, בשילוב פגיעה בתשתיות המשרתות את חזבאללה, היא היחידה שאכן תביא להפסקת הירי

אם יהיה סבב נוסף בין ישראל לחזבאללה, לא נוכל – מהסיבות שפורטו לעיל – להסתפק בתקיפות נגד של מטרות לבנוניות, וניאלץ ככל הנראה לצאת לפעולה קרקעית נרחבת. אמנם חזבאללה יוכל לגבות מאתנו מחיר לא קל עבור

פעולה כזאת, אבל לצה"ל יש היכולת להשתלט על שטחי הפעולה של הארגון בדרום לבנון, ובכלל זה מצפון לליטאני, ובמידת הצורך גם בביירות ובבקאע. פעולה כזו, בשילוב פגיעה בתשתיות המשרתות את חזבאללה, היא היחידה שאכן תביא להפסקת הירי, תיצור מציאות חדשה בשטח ותאפשר לבחון על בסיסה את האפשרות לכונן הסדר שונה אשר ליחסים בין ישראל ללבנון בכלל ולעדה השיעית בפרט. כל זאת כמובן בכפוף להקשר בו יתנהל העימות ולמצבם ועמדותיהם של השחקנים השונים בו, ובראשם סוריה, איראן, ארצות הברית וצרפת. הדבר יחייב נכונות לשהייה ממושכת ולא נוחה בלבנון, אבל נראה שהניסיונות למצוא מיני פתרונות אחרים אפילו לא ידחו את הקץ.

הערות

1. זכורני שכשפרסם טריה לארסן מאמר **בהארץ** לאחר האירועים בג'נין בעת מבצע חומת מגן, ובו טען כי בג'נין איבדה ישראל את יתרונה המוסרי (וכלנו יודעים עד כמה רבים מהאירופים וכמה משותפיהם בארצות הברית, דוגמת הנשיא לשעבר קרטור, משתוקקים ומייחלים לרגע שיוכלו לטעון זאת), הסברתי לו, כי הוא חסר כל הבנה של הנרטיב הישראלי וכי ישראל מייחסת לשימור היתרון המוסרי חשיבות מכרעת ואין סיכוי שהיא תסכן אותו, ולכן מוטב שימהר להתנצל עוד לפני שיטפחו העובדות על פניו, ולא יאבד את יכולתו לשמש מתווך בין הצדדים.
2. ברור שמדובר בסיכון מחושב, ומכאן שעל הצבא להכין תכניות פעולה אשר הסיכוי להצלחתן מצדיק בראייתו ובראיית המדינאים את כלל הסיכונים הכרוכים במימושן.